

УДК 636.2.034.082

Ю.І. СКЛЯРЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук
Сумський інститут агропромислового виробництва УААН

**ВПЛИВ ЖИВОЇ МАСИ ПРИ НАРОДЖЕННІ ТЕЛИЦЬ
СУМСЬКОГО ВНУТРІШНЬОПОРОДНОГО ТИПУ
УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ
НА ЇХ ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК**

Розглянуто результати наукових досліджень щодо впливу живої маси при народженні на подальший розвиток телиць нового типу української чорно-рябої молочної породи і їх майбутню молочну продуктивність.

© Скляренко Ю.І., 2009

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2009. Вип. 51. Ч. III.

Ключові слова: *тип, телиця, жива маса, молочна продуктивність, інтенсивність росту.*

На думку Т.П. Коваль [1], потреба у прискоренні темпів селекції зумовлює доцільність пошуку шляхів прогнозу і раннього добору тварин за показниками майбутньої молочної продуктивності, оскільки вирощування потенційно низькопродуктивних тварин призводить до значних економічних збитків.

І.О. Кондратенко [2, 3] відзначає, що результати, які отримали вчені щодо прогнозування майбутньої молочної продуктивності за показниками інтенсивності росту, доволі суперечливі. За даними особистих досліджень автор робить висновок, що жива маса як самостійний показник є найменш достовірною ознакою для оцінки ремонтного молодняка.

Ця проблема є однією з найважливіших і найактуальніших для скотарства. Інтенсивне вирощування телиць передбачає формування у них економного типу обміну речовин високого рівня, який сприяє максимальному прояву їхніх генетичних продуктивних задатків, одержанню за короткий строк здорової корови, придатної до тривалого господарського використання [4 - 6].

Метою роботи було визначення впливу живої маси при народженні на подальший розвиток телиць та їх майбутню молочну продуктивність.

Дослідження проводили на поголів'ї корів-первісток сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи, які отелилися за період з 2006 до 2008 рр. Тварин було поділено на три групи залежно від живої маси при народженні: з високою живою масою (більше 0,5 сигми) III група, середньою ($\pm 0,5$ сигми) – II група та низькою (менше 0,5 сигми) – I група.

Відносний приріст тварин розраховували за формулою С. Броді:

$$N = \frac{(W_1 - W_0) * 2}{W_1 + W_0} * 100,$$

де W_0 – жива маса при народженні, кг; W_1 – жива маса у 6-місячному віці, кг.

Коефіцієнт спаду росту розраховували за формулою Ю.К. Свечина, Л.І. Дунаєва:

$$K = \left[\frac{(W_1 - W_0) * 2}{W_1 + W_0} - \frac{(W_2 - W_1) * 2}{W_1 + W_2} \right] * 100,$$

де K – спад відносної швидкості росту, %; W_0 – жива маса при народженні, кг; W_1 – жива маса у 6 місяців, кг; W_2 – жива маса у 12 місяців, кг.

Молочну продуктивність корів оцінювали за показниками надою за 305 днів лактації. Одержаний матеріал досліджень обробляли методом варіаційної статистики за М.О. Плохінським [8]. Результати середніх значень вважали статистично вірогідними за * $P>0,95$, ** $P>0,99$, *** $P>0,999$.

Дослідженнями встановлено, що чим менша жива маса новонароджених телиць, тим вища інтенсивність їх росту до 6-місячного віку та вищий коефіцієнт спаду росту до 12-місячного віку (табл. 1).

1. Залежність інтенсивності росту та коефіцієнта спаду росту телиць від їх живої маси при народженні

Показник	Групи		
	I	II	III
Поголів'я, гол.	11	29	11
Інтенсивність росту, %	138,3±4,0	129,4±1,8*	129,1±1,5*
Коефіцієнт спаду росту	92,7±4,0	78,2±3,1*	76,0±3,5*

Середня жива маса при народженні становила 29,6±0,4 кг.

У своїх дослідженнях І.О. Кондратенко встановив, що тварини з низькою живою масою при народженні характеризувалися високою молочною продуктивністю за першу лактацію, вони перевищували за надоєм корів з середньою та високою живою масою відповідно на 13,3 та 18,8%.

У наших дослідженнях було встановлено, що телиці з низькою живою масою мали найменшу молочну продуктивність за першу лактацію (табл. 2). Середня молочна продуктивність всіх піддослідних тварин становила 3660,9±710,7 кг молока з вмістом жиру 3,74±0,30%. Середня жива маса корів-первісток дорівнювала 428,2±35,1 кг.

Встановлено, що жива маса при народженні має позитивний напрям кореляції з молочною продуктивністю ($r=0,31$ ($P<0,05$)), частка впливу живої маси при народженні на надій становить 15,6% ($P<0,05$).

Також виявлено негативний кореляційний зв'язок між живою масою при народженні і такими показниками: інтенсивністю росту до шести місяців ($r=-0,46$ ($P<0,05$)) та коефіцієнтом спаду росту ($r=-0,35$ ($P<0,05$)).

2. Показники молочної продуктивності корів-первісток залежно від їх живої маси при народженні

Показники	Групи		
	I	II	III
Поголів'я, гол.	11	29	11
Жива маса при народженні, кг	25,6±1,1	30,2±0,1	32,1±0,3
Надій, кг	3136,7±316,5	3751,8±85,4*	3937,3±202,1*
Вміст жиру в молоці, %	3,87±0,1	3,72±0,1	3,67±0,1
Кількість молочного жиру, кг	119,3±10,6	139,2±3,4*	144,7±7,7*

Висновок. У результаті проведених досліджень було встановлено, що тварини з низькою живою масою при народженні характеризувалися в подальшому більшою інтенсивністю росту до 6-місячного віку та більшим коефіцієнтом спаду росту до 12-місячного віку. Корови з більшою живою масою при народженні мали вищу молочну продуктивність за першу лактацію, що підтверджено достовірним значенням коефіцієнта кореляції.

Література

1. Коваль Т. П. Інтенсивність формування живої маси телиць та її зв'язок з продуктивністю / Т. П. Коваль // Розведення і генетика тварин. – 2007. – Вип. 41. – С. 93 - 103.
2. Кондратенко І. О. Методи оцінки племінного молодняка у скотарстві за господарсько-біологічними ознаками / І. О. Кондратенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. – 2008. – Вип. 16 (41), ч. 1. - С. 91 - 95.
3. Кондратенко І. О. Жива маса при народженні та подальший розвиток ремонтного молодняка у молочному скотарстві / І. О. Кондратенко // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. – 2009. – Вип. 18, ч. 1. - С. 75 - 80.
4. Ріст та розвиток телиць планових порід і типів Сумщини / Г. П. Котенджи [та ін.] // Науковий вісник НАУ. – 2007. – Вип. 114. – С. 83 - 84.
5. Лінійний ріст телиць західного внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи / М. І. Кузів [та ін.] // Науково-технічний бюлетень / УААН, МАП України, Ін-т біології тварин, ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок. – 2008. – Вип. 9, № 3. – С. 296 - 301.

6. Любинський О. І. Лінійний ріст телиць прикарпатського внутрішньопородного типу української червоно-рябої молочної породи / О. І. Любинський // Науково-технічний бюлетень / УААН, МАП України, Ін-т біології тварин, ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок. – 2008. – Вип. 9, № 3. – С. 302 - 306.

7. Методики наукових досліджень із селекції, генетики та біотехнології у тваринництві / [В. П. Буркат та ін.] ; під ред. В. П. Бурката. – К. : Аграрна наука, 2005. – 248 с.

8. Плохинский Н. А. Биометрия / Н. А. Плохинский. – Новосибирск : Изд-во Сиб. отд-ния АН СССР, 1961. - 362 с.